

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tad-29 ta' Mejju, 2009

Citazzjoni Numru. 1224/2005

***Melita Marine Limited, Melita Marine Distribution
Limited u M.Y.P. Limited***

Versus

S & D Yachts Limited

Din hija kawża dwar disinn industrijali.

Iċ-ċitazzjoni tgħid illi l-partijiet kollha fil-kawża joperaw fil-qasam tal-kummerċ marittimu.

B'señħ mill-24 t'April 2003 is-soċjetà konvenuta kisbet f'Malta r-reġistrazzjoni f'isimha ta' disinn bin-numru 1310 dwar struttura jew gverta termoplastika għal bċejjeċ tal-baħar. Is-soċjetajiet atturi, iżda, li ilhom joperaw bi strutturi u gverti termoplastiċi għal-bċejjeċ tal-baħar tal-istess tip sa minn qabel ma saret it-talba tal-konvenuta għar-reġistrazzjoni tad-disinn, igħidu illi d-disinn tal-konvenuta ma fih xejn ġdid u ta' xorta individwali. Għalhekk, ikomplu jgħidu l-atturi, id-disinn bin-numru 1310

ma jħarisx dak li jridu l-artt. 66 u 67 tal-Att dwar il-Privattivi Industrijali u d-Disinni [Kap. 417].

L-atturi għandhom interess illi jħassru d-disinn numru 1310 sabiex iżommu lill-konvenuta milli tingqeda b'jeddijiet li ma għandhiex u li ħadd ma għandu għax l-istrutturi u l-gverti termoplastiċi milquta bid-disinn ilhom jinqdew bihom ħafna persuni f'dan il-qasam tal-kummerċ sa minn qabel ma saret mill-konvenuta t-talba għar-registrazzjoni.

Wara li, fil-5 ta' Diċembru 2003, il-konvenuta kienet ivvantat jeddijiet li tgħid li kisbet bir-registrazzjoni, u għalxejn l-atturi fis-6 ta' Frar 2004 sejħulha sabiex iċċedi d-disinn, l-atturi fetħu din il-kawża u qegħdin jitolbu illi l-qorti tgħid illi d-disinn numru 1310 ma jiswiex, kif igħid u jrid l-art. 98(1)(b) tal-Kap. 417. Qegħdin jitolbu wkoll l-ispejjeż, fosthom dawk tal-ittra interpellatorja tas-6 ta' Frar 2004.

Il-konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. Pierre Balzan, li fuq l-att taċ-ċitazzjoni (*recte*, fid-dikjarazzjoni maħlufa) qiegħed jidher f'isem waħda mit-tliet soċjetajiet atturi, irid jagħmel il-prova tal-mandat tiegħu – il-konvenuta irrinunzjat għal din l-eċċezzjoni fis-seduta tal-10 ta' Ġunju 2008;
2. it-talbiet tal-atturi huma msejsa fuq allegazzjonijiet bla bażi ta' xejn, għax ir-registrazzjoni tad-disinn saret sew u tiswa;
3. ir-registrazzjoni saret kif igħidu u jridu l-artt. 66 u 67 tal-Kap. 417, għax id-disinn ta' kull komponent tal-gverta termoplastika *UNDERCOVER* huwa uniku kemm fil-mod kif huwa disinjat u kemm fil-mod kif hu mwettaq fil-prattika; dan id-disinn sar mill-konvenuta wara snin ta' esperjenza fil-qasam marittimu;
4. hija l-liġi – partikolarment l-artt. 65(3)(b) tal-Kap. 417 – li tħares il-jeddijiet vantati mill-konvenuta għax il-konvenuta qiegħda tingqeda minn komponenti disinjati minnha stess li, meqjusa lkoll flimkien, jingħataw xorta distintiva;
5. għalhekk id-dispożizzjonijiet tal-art. 98(1)(b) tal-Kap. 417 ma jgħoddx għall-każ; u
6. għalhekk ukoll it-talbiet tal-atturi għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż.

Il-fatti rilevanti huma dawn:

F'ċirkostanzi fejn ikun meħtieġ ambjent kontrollat (e.g. ta' temperatura, umdità jew indafa minn trabijiet) fuq biċċa tal-baħar minn barra, ikun meħtieġ illi din titgħatta b'mod li bniedem xorta jkun jista' jidhol fuq il-parti mgħottija. F'ċirkostanzi bħal dawn, sa minn qabel ma l-konvenuta irregjistrat id-disinn tas-sistema tagħha, kienu jsiru tined, kemm mill-atturi u kemm minn terzi, li essenzjalment ikunu *canvas* jew *plastic sheets* fuq qafas li jintrama' fuq il-gverta (*deck*).

Is-sistema tal-konvenuta wkoll huwa sistema ta' *plastic sheeting* armat fuq qafas, b'mod li l-*plastic sheeting* jissaħħan biex jinxtorob u hekk jissikka fuq il-qafas. Il-konvenuta tgħid illi dak li hemm originali fis-sistema tagħha huwa l-qafas, mhux il-kisi, u dan il-qafas huwa differenti mis-sistemi li kienu jintużaw qabel għax huwa aktar flessibbli u għalhekk ikun jista' jċedi u jerġa' jieħu l-forma flok jinkiser meta jinħakem mir-riħ. Din il-flessibilità tinkiseb mill-komponenti li bihom tingeda l-konvenuta fis-sistema tagħha. Dawn il-komponenti huma: xewka li torbot bi *clamps* minn tarf sa ieħor tal-biċċa tal-baħar u tgħaddi b'kurva minn fuq il-linja tan-nofs tal-wiċċ; qafas bħal kustilji li fit-truf tagħhom jorbtu bi *clamps* minn ġenb għal ieħor tal-bastiment, u hekk igħaddu fuq ix-xewka tan-nofs u perpendikolari magħha – minn dawn ikun hemm aktar minn waħda, skond it-tul tal-bastiment, imbiegħda minn xulxin bejn ħamsa u sebgħin ċentimetru u metru (75cm-1m); paralleli max-xewka ewlenija u fuq kull naħa tagħha jkun hemm xwiek oħrajn li wkoll jorbtu mal-kustilji; u *cable ties* li jorbtu l-kustilji max-xwiek fejn dawn jiltaqqgħu f'forma ta' salib. Dik li sejjaħnielha x-xewka hija magħmula minn *wire rope* miksi kull tant tul b'materjal imsejjaħ *teflon bush* jew *sleeve* u kollox imlibbes b'*aluminium sheet* imdawwar f'forma ta' tubu fuq barra biex hekk ikollok qiesu *pipe* tal-aluminju b'*wire rope* ġewwa. Hija din ix-xewka – li kienet disinjata mill-konvenuta – li tagħti lill-istruttura l-flessibilità biex ma titkissirx bil-qilla tar-riħ.

Essenzjalment, li għandu differenti s-sistema tal-konvenuta minn sistemi oħra huwa l-użu tas-sinsla tan-nofs u l-irbit b'*cable ties*.

Il-kunċett kollu huwa mffisser aħjar u bi kliem aktar tekniku fl-*affidavit* ta' Mark Darmanin Kissaun (*fol.* 127 *et seqq.*) u

fuq id-dokument li qiegħed minn *fol.* 12 sa *fol.* 23 u minn *fol.* 237 sa *fol.* 245.

Għandu jingħad illi, billi d-differenza bejn is-sistema tal-konvenuta u dak ta' oħrajn huwa fil-qafas aktar milli fil-kisi, jekk tara biss il-kisi, minn barra, ma tidhirx wisq differenza, flief fejn il-forma tal-kisi turik illi ma hemmx xewka fin-nofs¹.

Dan kollu huwa biżżejjed biex is-sistema tal-konvenuta ikun imħares bħala disinn registrat taħt il-liġi?

Fil-kap. 417 il-kunċett ta' "disinn" huwa mfisser hekk:

"disinn" tfisser il-parenza ta' prodott sħiħ jew ta' xi parti minnu skond ma jirriżulta mill-fattizzi tal-prodott innifsu, partikolarment, il-linji, kontorni, kuluri, forma, nisġa u, jew materjal tal-prodott innifsu u, jew ta' l-ornamentazzjoni tiegħu.

Relevanti wkoll huma d-dispożizzjonijiet tal-artt. 65(3), 66, 67 u 69 li jgħidu hekk:

65. (3) Disinn applikat ma' jew inkorporat fi prodott li jikkostitwixxi parti komponenti bi prodott kompleks għandu biss jitqies bħala wieħed ġdid u li għandu xorta individwali:

(a) kemm-il darba l-parti komponenti, ġaladarba din tkun ġiet inkorporata fil-prodott kompleks, tibqa' tidher matul l-użu normali tal-prodott kompleks, u

(b) kemm-il darba dawk il-fattizzi li jidhru tal-parti komponenti jkunu fihom infushom iwettqu l-ħtiġiet li jirrigwardaw affarijiet ġodda u ta' xorta individwali.

66. Għandu disinn jitqies bħala wieħed ġdid jekk ma jkun hemm ebda disinn identiku disponibbli għall-pubbliku qabel id-data meta ssir il-preżentata ta' l-applikazzjoni għal registrazzjoni:

Iżda dawk id-disinni li jkollhom fattizzi li jiddifferixxu biss f'dettalji mhux materjali għandhom ukoll jitqiesu bħala identiċi.

67. (1) Disinn jitqies li jkollu xorta individwali jekk l-impressjoni totali li jagħti lil utent informat tkun tiddifferixxi mill-impressjoni totali li tali utent jieħu minn disinn li jkun intgħamel disponibbli għall-pubbliku qabel id-data meta ssir il-preżentata tal-applikazzjoni għal registrazzjoni

...

¹ Ara e.g. dok. T, *fol.* 97.

(2) Meta tkun qed tiġi stmata x-xorta individwali, għandu jitqies kemm kellu libertà d-disinjatur fl-iżvilupp tad-disinn.

69. (1) Dritt f'disinn registrat ma għandux jissussisti fil-fattizzi ta' apparenza ta' prodott li jkunu biss iddettati mill-funzjoni teknika tiegħu.

(2) Dritt f'disinn registrat ma għandux jissussisti fil-fattizzi ta' apparenza ta' prodott li jkollu tabilfors jiġi riprodott fil-forma eżatta u dimensjonijiet tagħhom sabiex il-prodott li d-disinn ikun inkorporat fih jew li jkun applikat dwaru jkun jista' jiġi mekkanikament konness ma' jew imqiegħed fi, madwar jew f'kuntrast ma' xi prodott ieħor biex xi prodott il-wieħed jew l-ieħor ikun jista' jwettaq il-funzjoni tiegħu.

(3) Minkejja s-subartikolu (2), dritt f'disinn registrat għandu, taħt il-kondizzjonijiet stabbiliti fl-artikoli 66 u 67, jissussisti f'disinn li jkollu l-għan li jhalli jsir l-immuntar ta' diversi biċċiet jew il-konnessjoni ta' prodotti li jinbidlu reċiprokament ma' xulxin f'sistema modulari.

Dawn id-dispożizzjonijiet tal-liġi juru illi l-kunċett ta' disinn jolqot id-dehra aktar milli l-funzjoni tal-ħaġa.

Il-jedd vantat mill-konvenuta huwa mfisser hekk fit-talba tagħha għar-registrazzjoni:

The Concept of undercover is to enable yacht repairs to be carried out in an enclosed controlled environment. Due to the different shapes of yachts having protruding superstructures, masts, aerials, etc. and the large size of yachts being serviced, it is unfeasible to build a large enough shed to accommodate these craft. This makes undercover a flexible solution for any shape, size and type of craft being serviced, allowing for certain works such as painting, teak deck laying and other jobs whose performance would otherwise be hindered by adverse weather and environmental conditions.

The Structure

The undercover structure consists of 2 main components,

- 1) The frame
- 2) The thermoplastic cover².

Jidher ċar, fil-fehma tal-qorti, illi l-pretensjoni tal-konvenuta tolqot sistema u kunċett ferm usa' minn dawk il-partijiet minnu – ix-xewka ċentrali u l-komponenti l-oħra

² Dok. F, fol. 11.

– li dwarhom għandha pretensjonijiet ta' oriġinalità, għax il-kunċett kif imfisser fit-talba għar-reġistrazzjoni jolqot is-sistema kollu u ma huwiex limitat għal komponenti partikolari. Is-sistema fih innifsu – dak ta' kisi b'materjal termoplastiku fuq qafas – ma fih xejn ġdid jew innovattiv, u dwar dan il-konvenuta stess taqbel u, waqt is-smiġħ tal-kawża stqarret illi – kontra dak li tgħid it-talba għar-reġistrazzjoni – ma għandha ebda pretensjoni fuq il-kunċett *ut sic*.

Dan biss, fil-fehma tal-qorti, huwa biżżejjed biex tgħid illi r-reġistrazzjoni ma tiswiex għax maħsuba biex tagħti protezzjoni usa' minn dik li l-konvenuta fis-sewwa għandha jedd għaliha minħabba fl-oriġinalità tal-kunċett tagħha. Għalhekk, ma jibqax meħtieġ li naraw ukoll jekk il-komponenti li l-konvenuta tgħid illi huma oriġinali għandhomx ukoll il-kwalitajiet meħtieġa għall-ħarsien bis-saħħa ta' reġistrazzjoni bħala disinn.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi, wara li tiċċad l-eċċezzjonijiet tas-soċjetà konvenuta, tilqa' t-talba tal-atturi u tiddikjara invalida, għal dak li igħid u jrid l-art. 98(1)(b) tal-Kap. 417, ir-reġistrazzjoni favur is-soċjetà konvenuta tad-disinn numru 1310.

Tikkundanna lill-konvenuta tħallas l-ispejjeż mitluba fiċ-ċitazzjoni.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----